

МУЗЕЈ РУДНИЧКО-ТАКОВСКОГ КРАЈА

Горњи Милановац, Синђелићева 7;
Жиро-рачун: 840-276668-56;

Tel. 032/721-335; tel/faks: 721-336
e-mail: muzejgm@mts.rs

Извештај о раду Музеја рудничко-таковског краја за 2018. годину

Поред основне музејске делатности (евидентирање, сакупљање, стручна обрада, заштита и чување покретних културних добара) и других активности у оквиру педагошко-просветне функције установе (рад са публиком, првенствено организација посета Музеју Другог српског устанка и Знаменитом месту “Таковки грм”), Музеј рудничко-таковског краја је у протеклој години реализовао следеће активности:

РЕАЛИЗАЦИЈА ПРОЈЕКТА У ОБЛАСТИ АРХЕОЛОШКОГ И КУЛТУРНОГ НАСЛЕЂА ПО КОНКУРСУ МИНИСТАРСТВА КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

На расписаном конкурс Министарства културе и информисања Републике Србије, Музеј рудничко-таковског краја је за два аплицирана пројекта добио средства за суфинансирање у области заштите, очувања и презентације културног наслеђа. Пројекти као што су: *Археолошко истраживање на планини Рудник*, и *Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије* представљају наставак већ започетих активности нашег музеја. Археолошком институту из Београда одобрена су средства за наставак пројекта *Проспекција Малог Штурца – истраживање праисторијског рударства*. Пошто је ово већ девета година како Министарство културе финансира пројекте Музеја, ово је потврда да министарство препознаје озбиљан, студиозан и систематичан рад овог Музеја.

Извештај са археолошких истраживања на Руднику, 2018. година

Министарство културе и информисања Републике Србије финансирало је пројекат *Археолошко истраживање на планини Рудник* у износу од 700.000,00 динара по уговору број: 451-04-3514/2018-02 од 24.05.2018. године. Истраживања су трајала у периоду од 31. јула до 2. септембра 2018. године.

Археолошку екипу су чинили: руководилац истраживања, доц. др Дејан Радичевић, Ана Цицковић, виши кустос Музеја рудничко-таковског краја у Горњем Милановцу, Јелена Марјановић, археолог из Горњег Милановца, Мирко Вранић археолог из Чачка, и апсолвенти археологије: Младен Васиљевић, Милан Зековић и Анела Грбиновић.

Настављено је са ископавањима на локалитету Дрење-Којовача, где је планирано да се доврши ископавање јужне половине објекта који је истраживан у сонди 1/17.

Сонда 1/18 је постављена са јужне стране сонде 1/17, димензија 12 x 4 м, дужим странама оријентисана, приближно по правцу исток-запад. Постављена је тако да се јужна страница сонде 1/17 преклапа са северном страницом сонде 1/18. Сонда је подељена на три квадрата нумерисана бројевима од 1 до 3 (1-западни, 2-централни и 3-источни квадрат). Ове површине су одељене контролним профилима ширине 0,30 м.

Поред фрагментоване средњовековне керамике и животињских костију, у слојевима је пронађена и једна бронзана ливена пређица, два пећњака, мотика, делови стаклених посуда и три средњовековна српска новчића...

Истраживања су открила намену ове велике грађевине, са два улаза, која је сачувана у зони подрума, са уклесаним каналима за дренажу. Просторија је служила за складиштење робе, у првом реду течности. У зидове објекта су уклесане просторијице које су се користиле за чување робе, а служиле су као хладњаци. Унутрашње димензије објекта су 9,35 x 5,90 м. У њега се силазило са једне стране преко косе рампе и 6 степеника, димензија 100x30 и 100x60 цм, а са друге стране улаз су чинила два стрепеника.

Извештај о пројекту Израда стручне публикације „Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије и Европе“ VI

Министарство културе и информисања Републике Србије финансирао је пројекат *Израда стручне публикације Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије и Европе – VI том* у износу од 911.000,00 динара по уговору број: 451-04-3432/2018-02 од 11. 06. 2018. године.

Негујући успомену на династију Обреновића, Музеј рудничко-таковског краја из Горњег Милановца је до краја 2018. године организовао два стручна скупа и израдио пет стручних каталошких публикације под називом „Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије и Европе“, а све у циљу да се евидентирају и у форми каталога публикују сви предмети везани за династију Обреновић који се чувају у фондусима музеја, архива и библиотека Србије.

У октобру 2011. и новембру 2012. године одржани су стручни скупови на којима су учесници - кустоси музеја, архивски стучњаци и библиотекари презентовали своје радове. Након успешно реализоване прве две фазе пројекта, стекли су се услови да се током 2013. приреди и одштампа први, а 2014. године и други од три планирана тома публикације која ће понети наслов као и читав пројекат „Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије.“ Коначно, крајем 2015, односно 2016. и 2017. године приређени су и одштампани трећи, четврти и пети том истоимене стручне публикације.

Број тема и обимност материјала условили су да публикаци добије и свој шести наставак. Иначе, шесту свеску чини 14 радова предговор и две рецензије „смештене“ на укупно 372 стране. Збир предмета, докумената и уметничких дела, непосредно или посредно везаних за чланове династије, похрањених у посебним збиркама, Музеја позоришне уметности Србије односно Народног Музеја и Музеја града Београда, чине са артефактима из Рукописног одељења Матице Српске, Архива Србије и крагујевачке цркве основу ове публикације.

Истовремено, богата колекција заједно са драгоценостима попут личних предмета, приватних писама или ретких фотографија из фондуса, три приватне односно породичне збирке оплемењују и ову, шесту по реду свеску сачуваних артефаката породичног дома Обреновића.

Коначно, четири рада која третирају заоставштину Обреновића у Словачкој, Паризу и Трсту, утицали су да и шести том ове својеврсне едиције понесе назив „Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије и Европе“.

Написани према унапред утврђеним принципима, прилози садрже основне информације о установама које третирају баштину династије, затим податке о историјату колекција, да ли су оне јединствене или су саставни део разнородних збирки, и коначно на који начин се долазило до експоната или докумената (поклони, откупи и сл.). Чланци, такође, садрже и веома интересантне податке који сведоче о односу Обреновића и појединих крајева Србије, као и поуздана сведочанства о тадашњим људима, како присталицама тако и противницима династије.

У Попису каталошких јединица односно Каталог, аутори су именовали највредније предмете и документе из својих збирки, истовремено описујући њихов изглед, наводећи и податке као што су година, место и начин израде, име аутора, радионице, атељеа или фабрике где је предмет настао, врсту материјала од ког је направљен, његове димензије, када је стигао у музејску или манастирску збирку, од кога је откупљен или добијен на поклон, и у каквом се стању данас налази.

Све чланке појединачно прати богата илустративна грађа, тј. мноштво фотографија, затим обиман научни апарат, као и списак архивске грађе и литературе.

Увидом у оно што су кроз своје прилоге аутори понудили јавности, јасно се види да је обим и величина збирки различита од установе до установе, али да свака од њих, ма колика да је, има непроцењиву вредност, посебно за истраживаче из области хуманистичких наука.

Комади одеће, уља на платну, цртежи, олеографије, литографије, фотографије, разгледнице, књиге, писма, депеше, укази, знамења или серије кованог, односно папирног новца, само су део јединственог и каталошки обрађеног материјала који се нашао на страницама ове публикације.

Описујући реализацију публикације наведимо ауторе чланака, као и њихове наслове наслове:

Александар Марушић, Ана Ранковић, *Уводна реч*

Група аутора *Обреновићи у фондovima Рукописног одељења Матице Српске*

Петар Петровић, *Обреновићи на групним портретима и историјским композицијама Народног музеја из Београда*

Владимир Томић, *Писма Обреновића Антонију Радивојевићу из збирке Музеја града Београда*

Ненад Карамиялковић, Славко Степановић, *Кнез Милош Обреновић у преписци са др Јованом Стејићем, првим Србином доктором медицине у обновљеној Србији*

Др Вукадин Шљукић, *Законодавна делатност владара породице Обреновић из фондова Архива Србије*

Милорад Стокин, *Династија Обреновић у збиркама Музеја позоришне уметности Србије*

Бојана Топаловић, *Дарови кнеза Милоша Обреновића старој крагујевачкој цркви*

Вук Даутовић, *Један мало познат поклон београдских Јевреја кнезу Михаилу Обреновићу*

Дејан Вукелић, *За успомену и ревносну службу: краљевски дарови Обреновића у збиркама Дома Јеврема Грујића*

мр Снежана Цветковић, *Династија Обреновић у оставитини потомака коморника Александра Симоновића*

Ива Паштрнакова Дејова, Дејан Вукелић, *Делови Арапског салона Краља Милана Обреновића из замка Бојнице у Словачкој*

Стојан Брзак, Александар Марушић, *Обреновићи у колекцији породице Брзак*

Гордана Крстић Фај, *Портрет кнеза Милоша Обреновића, рад Морица Дафингера*

Ана Ранковић, *Портрет Наталије Обреновић у Музеју историје и уметности у Трсту*

др Игор Борозан, *Рецензија*

др Милош Тимотијевић, *Рецензија*

Реализацијом пројекта „Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије“, као и публикавањем шесте свеске истоимене каталожке публикације, пуно је добила не само стручна, већ и шира јавност. Овим, усудићемо се рећи, веома захтевним и сложеним послом, доприноси се популаризацији и промоцији музејског, архивског и библиотечког наслеђа, стварају се културни садржаји намењени деци и младима, отвара се реална могућност сарадње и умрежавања истородних и сличних установа културе, и коначно, постизањем нових научних сазнања развија се и унапређује пре свих музеолошка односно архивска пракса.

Такође, евидентирањем и описивањем разноврсних артефаката и докумената, ствара се јединствена база података за даља истраживања. Она би у будућности била допуњена систематским пописивањем експоната знамените српске династије смештених, како у иностраним установама, тако и у приватним збиркама и колекцијама. Прикупљени по први пут на једном месту, детаљно обрађени и описани, ови предмети, заједно са архивалијама били би основа будуће репрезентативне изложбе међународног карактера и значаја.

ИЗЛОЖБЕНА АКТИВНОСТ

Током 2018. године под сводовима Брковића куће организовано је 8 изложби. Заједнички именоватељ за све њих јесте да су по садржају и структури понуђеног испуњавале највише критеријуме савремене музеолошке праксе.

- **23. јануар - 4. март 2018. године** - изложба *У сусрет руском цару: Романови-царско служење*. Изложбу су организовали Музеј рудничко-таковског краја, Сретењски манастир Москве, студио „Руски цар“ као и Храм Свете Марине из Атенице.

- **7. март - 10. април 2018. године** - изложба *Деспот Ђурађ Бранковић у делу браће Настасијевић-сусрет Рудника и Смедерева*, Народног музеја у Смедереву. Аутори: мр Снежана Цветковић, виши кустос историчар уметности и Мирослав П. Лазић, виши кустос историчар Народног музеја у Смедереву.

- **12. април - 7. мај 2018. године** – изложба *Анастас Јовановић-уметност и нови медији*,

Музеја града Београда. Аутори: Данијела Ванушић, виши кустос историчар уметности и Исидора Савић, кустос историчар уметности Музеја града Београда.

- **7. мај - 13. август 2018. године** – изложба *Живот у снази мотора Михаило Мика Борисављевић*, Музеја рудничко-таковског краја. Аутори: Ана Цицовић, виши кустос археолог Музеја рудничко-таковског краја и Момчило Пауновић.

- **1 - 8. јун 2018. године** – изложба *Полазника ликовне школе Иване Јовичић*, Музеја рудничко-таковског краја. Аутор Ивана Јовичић, конзерватор-рестауратор.

- **5. октобар 2018. године**, виртуелна презентација изложбе дечјих радова ПУ „Сунце” под називом *Пружимо им руку и дозволи да те упознам*.

- **23. новембар – 12. децембар 2018. године** - изложба, *Јован Стејић први Србин доктор медицине у обновљеној Србији*, Историјског архива Шумадије из Крагујевца. Аутори: Ненад Карамидалковић и Славко Степановић, архивисти Историјског архива Шумадије.

- **14. децембар 2018. – 10. јануар 2019. године** – изложба *Сретен и Драго Рајичић учесници Великог рата*, Музеја рудничко-таковског краја. Аутори: Ана Јелић, кустос историчар уметности Музеја рудничко-таковског краја, Татјана и Фабијан Вендриг, и Џон Стинен.

ГОСТОВАЊА АУТОРСКИХ ИЗЛОЖБИ И ЗНАЧАЈНИХ ЕКСПОНАТА МУЗЕЈА РУДНИЧКО-ТАКОВСКОГ КРАЈА

- **13. фебруар – 6. фебруар 2018. године**, Дом културе „Војислав Илић“ на Руднику, изложба *Светомир Настасијевић (1902-1979): заборављени неимар балканске музике*, аутора Тање Гачић, вишег кустоса историчара уметности

- **8. 31. март 2018. године**, Дом културе „Војислав Илић“ на Руднику, изложба *У сусрет руском цару: Романови-царско служење*, аутора Ана Јелић, кустоса историчара уметности.

- **27. април – 7. јун 2018. године**, Галерија Замка културе Врњачка Бања, изложба *Средњовековни Рудник – археолошка истраживања 2009-2015*. Аутори изложбе: Ана Цицовић, виши кустос Музеја рудничко-таковског краја и др Дејан Радичевић, доцент на Филозофском факултету

- **30. мај – 30. јун 2018. године**, Музеј Старе Херцеговине Фоча, изложба *Генерал Божидар П. Терзић (1867-1939)*, аутора Александра Марушића, вишег кустоса историчара. Након отварања изложбе уследило је предавање Александра Марушића о животу и делу знаменитог генерала

- **18. јул - 25. септембар 2018. године**, Дом културе „Влада Маријановић Старо Село, изложба *Дечје новине: гигант југословенског издаваштва*. Аутори изложбе Ана Цицовић, Тања Гачић, Ана Ранковић и Александар Марушић, виши кустоси.

- **24. јул - 31. август 2018. године**, Галерија Народног музеја у Аранђеловцу, изложба *Обреновићи и њихово доба* Аутори изложбе Александар Марушић и Зорица Стопић Петровић виши кустоси историчари

- **4. август - 7. септембар 2018. године**, Дом културе „Војислав Илић“ на Руднику, изложба *Рударење на Руднику кроз праисторију, антику и средњи век*. Аутори изложбе: Ана Цицовић, виши кустос Музеја рудничко-таковског краја и др Дејан Радичевић, доцент на Филозофском факултету у Београду

- **22. септембар – 27. октобар 2018. године**, Галерија Завичајног музеја Жупе у Александровцу, изложба *Обреновићи и њихово доба*, аутора Александра Марушића вишег кустоса историчара

- **16. октобар – 5. новембар 2018. године**, Дом културе „Војислав Илић“ на Руднику, изложба *Др Коста Динић*, аутора Ане Цицовић, вишег кустоса археолога

- **29. октобар – 1. децембар 2018. године**, Дом културе у Горњем Милановцу, изложба *Епопеја Великог рата*, Аутора Александра Марушића, вишег кустоса историчара

- **31. октобар 2018. – 1. март 2019. године** Машински Факултет Универзитета у Београду, изложба *Живот у снази мотора Михаило Мика Борисављевић*. Аутори: Ана Цицовић, виши кустос археолог Музеја рудничко-таковског краја и Момчило Пауновић.

- **8. - 21. децембар 2018. године**, Музеј Херцеговине Требиње, изложба *Генерал Божидар П. Терзић (1867-1939)*, аутора Александра Марушића, вишег кустоса историчара. Након отварања изложбе уследило је предавање Александра Марушића о животу и делу знаменитог генерала

Изложбене приче пратили су, за ту прилику посебно штампани каталози. Имена аутора, карактеристичан формат, модеран дизајн, и пре свега примерен садржај основне су карактеристике и најбољи доказ квалитета тих издања.

МУЗЕЈСКЕ РАДИОНИЦЕ

Редовне делатности Музеја рудничко-таковског краја, као што су изложбена активност, истраживања, чување историјске и уметничке баштине нашег краја, односно издавачка делатност, допуњене су од 2011. педагошким радом у оквиру креативних радионица које води кустос педагог Ирена Ђорђевић. Деца радом у оквиру радионица стичу вештине, искуство, развијају своје таленте и постају будући редовни посетиоци Музеја рудничко-таковског краја. Изложбе музејских радионица постају традиција у нашој установи.

Током 2018. године реализовано је дванаест *Музејских радионица*, а у њима је учествовало укупно 1500 учесника, махом деце предшколског и школског узраста, са читаве територије општине Горњи Милановац, а радионице су носиле следеће називе:

1. *Симболи Русије*
2. *Срећан 8. март*
3. *Васкршња радионица*
4. *Високо је бели облак, високо су ласте, а дете је мало, мало, ал' ће да порасте*
5. *У здравом телу, здрав дух*
6. *Београд – Михаилов град*
7. *Пружи ми руку и дозволи да те упознам*
8. *Чују се бубњеви из џунгле*
9. *Пружи ми руку и дозволи да те упознам“ у Крагујевцу*
10. *И уопште ко год нешто хоће, мора јести и волети воће*
11. *Зимска радионица*

У сарадњи са Спомен -парком 21.октобар из Крагијевца израдили музејску радну свеску: *Пружи ми руку и дозволи да те упознам* као део пројекта који је финансирао Министарство културе и информисања Републике Србије.

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Музеј рудничко-таковског краја негује богату издавачку делатност, већ дуги низ година, а осим тога учествује и у низу издавачких подухвата појединаца и разних установа, својом стручном помоћи када је то потребно. У 2018. години објављени су следећа штива:

Публикације:

- *Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије – V том*. Публикацију су приредили Ана Ранковић и Александар Марушић, виши кустоси Музеја рудничко-таковског краја. Рецензенти издања су др Милош Тимотијевић и др Игор Борозан. Штиво има 380 стране и штампано је у тиражу од 1000 примерака.

- Ирена Ђорђевић, *Традиционална музика, песма и игра рудничко-таковског краја*. Ова музејска радна свеска има 32 стране и штампано је у тиражу од 500 примерака

- Кристина Јоргић, Ирена Ђорђевић, *Пружи ми руку и дозволи да те упознам*. Ова музејска радна свеска има 20 страна и штампано је у тиражу од 400 примерака

Каталози:

- *Средњовековни Рудник: Археолошка истраживања 2009-2015*, у сарадњи са Завичајним музејом Врњачке Бање, страна 8, тираж: 200
- *Живот у снази мотора: Михаило Мика Борисављевић*, страна 91, тираж: 500
- *Обреновићи и њихово доба*, у сарадњи са Народним музејом Аранђеловац, страна 45, тираж: 300
- *Рударење на Руднику кроз праисторију, антику и средњи век*, у сарадњи са компанијом Contango страна 15, тираж: 500

Деплијани

- *У сусрет руском цару: Романови – царско служење*, тираж 200
- *Деспот Ђурађ Бранковић*, у сарадњи са Музејом у Смедереву, тираж 200
- *Ноћ музеја у Брковића кући*, тираж 200.
- *Подизање свести о значају археолошког наслеђа*, у сарадњи са Српским археолошким друштвом, тираж 200

Напомињемо, да у оквиру издавачке делатности, Музеј рудничко-таковског краја редовно објављује нове едиције разгледница, везаних за историју и културу рудничко-таковског краја, као и да допуњује и обнавља понуду сувенира, који су у нашем Музеју стално доступни установама и појединцима.

ПРЕДСТАВЉАЊА, ПРОМОЦИЈЕ, МАНИФЕСТАЦИЈЕ, ПРЕДАВАЊА, ТРИБИНЕ

17. јануар 2018. године

У великој сали Дома културе одржана је **„Свечана академија у част 165 година од оснивања Горњег Милановца“**. У Дому културе, присутнима се после интонирања химне коју је извео солиста Саша Николић, обратио председник Општине Горњи Милановац, Дејан Ковачевић. Истакао је колико је значајно чувати свест о постанку града, његовој историји, која је често имала заиста тешке тренутке, да би смо данашње време претворили у бољу будућност. О постанку града, његовом оснивању далеке 1853. године говорио је Александар Марушић, историчар, директор Музеја рудничко-таковског краја. Између осталог истакао је и неке знамените личности нашег града, као и посете владара које су обележиле нашу историју. Посебно је говорио о основању школства, гимназије, мушке и женске школе, болнице, првом филму и употреби првог рентгена.

17. јануар 2018. године

У Дом културе „Војислав Илић“ на Руднику приказан је етно филм **„Богојављење“**. Аутор филма је виши кустос етнолог Музеја Милан Брајовић

25. јануар 2018. године

У сали основне школе „Свети Сава“ организовано је предавање на тему **„Горњи Милановац 1853-1941“**. Историјски час одржао је Александар Марушић.

15. фебруар 2018. године

Сретење, Дан државности Републике Србије обележен је полагањем венаца на споменик војводи Живојину Мишићу на Тргу кнеза Михаила. Након тог чина у Малој сали Основне школе „Момчило Настасијевић“ одржан је историјски час на тему српске државности. Историјски час одржао је Александар Марушић.

20. фебруар 2018. године

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја одржано је предавање **„Октобарска револуција век касније“**. О теми су говорили: професор др Владимир Димитријевић и професор Ксенија Радојичић. Уводну реч одржала је Мирјана Мокровчак Глишовић.

22. март 2018. године

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја одржано је предавање „**Деспот Ђурађ Бранковић и Рудник, где се историја и легенде сусрећу**“. О теми је говорио виши кустос историчар Народног музеја у Смедереву Мирослав П. Лазић.

3. април 2018. године,

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја, представљена је књига Светомира Настасијевића „**Пут у музику**.“ Приређивач књиге је Тања Гачић, виши кустос историчар уметности, а о књизи су говорили: Делфина Рајић, музејски саветник, директор Народног музеја Чачак, де Весна Пено, вишу научни сарадник Музеолошког института САНУ и приређивач. У име Музеја, госте и све присутне, поздравила је Ана Јелић.

22. април 2018. године

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја одржано је предавање „**Визуелне представе династије Обреновић у делу Анастаса Јовановића**“. О теми је говорила кустос историчар уметности Музеја града Београда Исидора Савић.

17. мај 2018. године

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја одржано је предавање „**Историја и митологија у делима Александра Тешића**“. О теми је говорио књижевник Александар Тешић. У име Музеја, госте и све присутне, поздравила је Ана Цицковић.

19. мај 2018. године „Седма милановачка Ноћ музеја“

19. маја 2018. године, одржана *Ноћ Музеја у Брковића кући* у трајању од 17.00-24.00 сати. Манифестација је отворена у амбијенту изложбе „**Живот у снази мотора**“, посвећене Михаилу Мики Борисављевићу, професору Машинског факултета, иноватору на пољу аутомобилизма.

Тема овогодишње седме по реду милановачке „**Ноћи музеја**“ била је **СПОРТОМ КРОЗ НАСЛЕЂЕ**. Тог поподнева испред и око Галерије Музеја окупили су се сви спортски клубови Горњег Милановца. Тако је указалио на важности бављења спортом и симболично подржани сви они који годинама стварају генерације успешних спортиста. Дефилеом спортиста и представљањем сваког клуба понаособ исказано је поштовање свима који су постизали и постижу врхунске резултате и онима који их несребично припремају за најтеже напоре. Спортски клубови су извели презентацију спортских дисциплина и вештина, и на одушевљење најмлађих полазника клубова, показали шта то умеју да раде.

Ноћ музеја 2018. Започета је дефилеом бајкера (**Тешке боје, Lonely riders, Горњи Милановац**) и бициклиста рекреативаца. Следио је почетак шаховског турнира, потом представа „**Храбри кројач**“, а потом велики дефиле спортских клубова Горњег Милановца: „**Спортић**“, Гимнастички клуб „**Таковски грм**“, гимнастичко удружење „**Пантер**“, Карате клуб „**Таково**“, Карате клуб „**До кап**“, Карате клуб „**Милановац**“, Цудо клуб „**Араши**“, Одбојкашки клуб „**Таково Звезда Helios**“, Рукометни клуб „**Металац-Таково**“, ОКК „**Таково**“, Кошаркашки клуб „**Икар**“, Фудбалски клуб „**Металац**“, Фудбалски клуб „**Таково**“, тениски клуб „**Таково**“, шаховски клуб „**Металац**“, стрељачка дружина „**Драган Јевтић-Шкепо**“, „**Air soft Puma**“, бициклистичко-рекреативно удружење „**Грм**“.

Истовремено, проглашени су победници традиционалног фото конкурса криптофотографије под називом „**Спортном кроз наслеђе**“, а вече је окончано концертом „**Експонати из музичке кутије Душане Стефановић**“.

26. мај 2018. године

Поводом граске славе Горњег Милановца, Свете Тројице, у Сали парохијског дома Цркве Свете Тројице одржано је предавање „**Милановачка светиња – настајање и трајање**“. О настанку цркве, њеној градњи, трајању, страдањима, и значају за Горњи Милановац говорио је Александар Марушић.

31. мај 2018. године

У Галерији Музеја Старе Херцеговине у Фочи представљена је четвортомна стручна каталожна публикација **„Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије и Европе.“** О књизи су говорили Сњежана Кунарац и Александар Марушић.

7. јун 2018. године

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја представљена је музејска радна свеска **„Традиционална музика, песма и игра рудничко-таковског краја“** Аутор ове музејске свеске јесте Ирена Ђорђевић, виши кустос педагог. О свесци је поред ауторке говорила и библиотекарка Музеја Мирјана Мокровчак Глишовић.

7. јун 2018. године

У Великој сали Града Чачка представљена је књига **„Рако Левајац, заборављени војвода“**, аутор Гордана Левајац, професор Друге крагујевачке гимназије. Поред аутора, о штиву су говорили професор др Радош Љушић и Александар Марушић.

11. јун 2018. године

У оквиру манифестације **„Дани кнегиње Љубице“** у Задужбина Жиловић у Враћевшници, одржано је предавање **„Обреновићи и рудничко-таковски крај“**. О теми је говорио виши кустос историчар Александар Марушић.

21. јун 2018. године

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја одржано је предавање **„Врело-Шаркамен, царска резиденција из времена тетрархије“**. О теми је говорио археолог Музеја Крајине из Неготина, музејски саветник Гордан Јањић. У име Музеја, госте и све присутне, поздравила је Ана Цицовић.

10. јул 2018. године

У Клатичеву је полазницима Летњег кампа етно домаћинства „Три хрста“ приказан филм **„Енци менци: српске дечије традиционалне игре“**. О филму је говорила Весна Ђурчић, кустос географ, један од аутора филма.

13. септембар 2018. године

У Модерној галерији Културног центра представљен је Зборник радова **„Ратна 1943. година: Репресалије окупатора и оружани сукоби у ужичком, чачанском и подсувоборском крају: зборник саопштења са првог меморијала Драгутина Кујовића и петровских талаца (Гојна Гора, 27. Јул 2013)“**. О књизи су говорили Миливоје Трнавац, историчар др Александар Стојановићи Александар Марушић.

3. октобар 2018. године

У Свечаној сали гимназије „Таковски устанак“ организовано је предавање на тему **„Горњи Милановац 1853-1941“**. Историјски час одржао је Александар Марушић.

4. октобар 2018. године

У Народној библиотеци „Вук Караџић“ у Крагујевцу, представљена је петотомна стручна каталожна публикација **„Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије и Европе.“** О публикацији су говорили др Мирко Демић, књижевник, Ненад Ђорђевић, и Александар Марушић.

9. октобар 2018. године „Интеркултура у Такову“

Бази Гимназије „Таковски устанак“, са својим професорима и гостима, ученицима приватне гимназије из Измира у Турској, били су у посети Такову, 9. октобра. Са њима су били ђаци из Италије, Русије и Турске. Кустос нашег музеја, Весна Ђурчић, припремила је за њих презентацију о културној баштини рудничко-таковског краја, а затим провела кроз сталну поставку Музеја Другог српског устанка у Такову, цркву брвнару и Знаменито место „Таковски грм“.

29. октобар 2018. године „Представљање етнолошких филмова музеја у Враћевшници“

Културни парк „Ковионица“ уз подршку министарства спољних послова Владе Републике Србије, у Жиловића задужбини у Враћевшници, организовали су 29. октобра манифестацију „**Заборављене дечије игре и спортови 2018.**“ Наш музеј, у манифестацији је учествовао приказивањем филмова „**Енци менци: српске дечије традиционалне игре**“ кустоса Весне Ђурчић и психолога Ђурђине Мијатовић, и филмом „**Клис и машка**“ вишег кустоса Милана Брајовића. Након приказивања филмова вођен је разговор о дечијим играма, а манифестацији су присуствовале и делегације из Румуније и Мађарске.

29. октобар 2018. године

У Свечаној сали Дома културе обележена је годишњица ослобођења Горњег Милановца у Првом светском рату. У сарадњи са општином Горњи Милановац и Културним центром, учествовали смо у програму поставком у холу Дома културе под називом „**Епопеја Великог рата**“, као и историјским часом о страдању српске војске у Великом рату. Историјски час је одржао историчар Александар Марушић, који је говорио о страшним бројкама које чак и не могу дочарати страхоте страдања Првог светског рата. Говорио је о томе колико је наша варош оштећена у Првом рату, како је изгледао свакодневни живот током окупације.

30. октобар 2018. године

У Дому културе „Влада Маријановић“ у Старом Селу, представљена је петотомна стручна каталожка публикација „**Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије и Европе.**“ О публикацији су говорили Југослав Тодоровић, Сава Самарцић, историчар и Александар Марушић.

2. новембар 2018. године

У Модерној галерији Културног центра одржано је предавање „**Вртоглавица Алфреда Хичкока 60 година после.**“ О теми је говорио др Слободан Мијушковић. У име Музеја, госте и све присутне, поздравила је Ана Цицовић.

8. новембар 2018. године

У библиотеци „Др Душан Радић“ у Врњачкој Бањи одржано је предавање „**Бенерал Божидар П. Терзић 1867-1939.**“ О теми је говорио историчар Александар Марушић.

9. новембар 2018. године

У Галерији Народног музеја у Чачку представљен је пети том стручне каталожке публикације „**Обреновићи у музејским и другим збиркама Србије и Европе.**“ О публикацији су говорили Делфина Рајић, Александар Марушић, др Милош Тимотијевић.

9. новембар 2018. године

У Свечаној сали Дома културе одржано је представљање фотомонографије „**Душа Србије-Шумадија и Поморавље.**“ О књизи су говорили Видан Папић, Зоран Петровић, Мирко Демић и Александар Марушић.

11. новембар 2018. године

Поводом **Дана примирја у Првом светском рату**, на градском тргу испред бисте Живојину Мишићу, положени су венци. О жртвама српског народа у Великом рату говорио је Александар Марушић, историчар.

20. новембар 2018. године

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја одржано је предавање „**Српске године проф. др Лудвика Хиршфелда 1915-1919.**“ О теми је говорио др Зоран Вацић, председник историјске секције Српског лекарског друштва. У име музеја госта и све присутне поздравила је библиотекар Мирјана Мокровчак Глишовић.

29. новембар 2018. године

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја одржано је предавање „**Подизање свести о значају археолошког наслеђа**“. О теми је говорио др Адам Црнобрња председник Српског археолошког друштва. У име музеја госта и све присутне поздравила је археолог Ана Цицовић.

30. новембар 2018. године

У Народној библиотеци „Вук Караџић“ у Крагујевцу одржан је Научни скуп „Српско-чешки односи у Великом рату“. У име Музеја рудничко-таковског краја учествовала је Ана Јелић, кустос историчар уметности

3. децембар 2018. године

Поводом **104 године од отпочињања Рудничке офанзиве** на Тргу кнеза Михаила, испред бисте Живојину Мишићу, краћи историјски час окупљенима одржао је Александар Марушић.

4. децембар 2018. године

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја одржано је предавање „**Јован Стејић први Србин доктор медицине у обновљеној Србији**“. О теми је говорио др Зоран Вацић, председник историјске секције Српског лекарског друштва. У име музеја госта и све присутне поздравила је историчар уметности Ана Јелић.

14. децембар 2018. године

У Галерији Музеја рудничко-таковског краја одржано је предавање „**Српски војници умрли у Холандији 1917-1919**“. О теми су говорили Ана Јелић, кустос историчар уметности, Татјана Вендриг, професор енглеског језика и књижевности, Фабијан Вендриг, политиколог и Џон Стинен, виши саветник у Министарству унутрашњих послова Краљевине Холандије.

25. децембар 2018. Године

У Свечаној сали Економске школе у Бјељини је приказан филм „**Енци менци: српске дечије традиционалне игре**“. О филму је говорила Весна Ђурчић, кустос географ, један од аутора филма.

САНАЦИЈА И АДАПТАЦИЈА ГАЛЕРИЈЕ МУЗЕЈА РУДНИЧКО-ТАКОВСКОГ КРАЈА

На конкурс Министарства културе и информисања под називом „Градови у фокусу“, Музеју рудничко-таковског краја из Горњег Милановца, одобрена су средства за замену дотрајале кровне покривке, проширење депо-простора у Галерији Музеја рудничко-таковског краја, као и реновирање подрумских просторија и канцеларијског простора.

Све планиране активности су обављене у предвиђеном року. Извршена је замена дотрајалих кровних греда, затим је извршено постављање подлоге за цреп у виду кровне простирке (ОСБ табле) а затим је пре црепа постављена паропропусна фолија која ће спречити евентуална прокишњавања. У поткровљу зграде, до сада некоришћен тавански простор претворен је у депо- простор, преко потребан за похрањивање експоната, витрина и постамената. Извршено је кречење простора поткровља зграде у коме је смештена стална поставка „Поклони и откупи-време династије Обреновић“. Постављен је и нови итисон на читавој површини изложбеног простора поткровља.

У приземљу зграде реновиране су просторије канцеларије, где су извршени радови у виду замене дотрајалих керамичких плочица, и канцеларијског намештаја, као и кречење просторија. Извршено је санирање мокрог чвора, заменом керамичких плочица, као и заменом дотрајале санитарije.

Подрумски простор зграде Галерије је саниран. Извршено је реновирање стпеништа којим се силази у подрум, потом делимично малтерисање подрумских просторија материјалима отпорним на влагу, као и санирање зидова оштећених влагом.

Целокупним процесом санације и адаптације матичне музејске зграде управљала је Општинска управа Општине Горњи Милановац.

ОСТАЛЕ АКТИВНОСТИ

Истовремено са овим активностима музеј је обављао редовне делатности на прикупљању, евидентирању и чувању културних добара са територије општине Горњи Милановац. Музејске збирке обogaћене су новим предметима, а одређени број слика, олеографија, комада одеће, документарне грађе, нумизматике и археолошког материјала је конзервиран и заштићен. До попуњавања музејских фондова долазило се откупом, поклонима и проналасцима на терену.

У оквиру пројекта Министарства културе Републике Србије, од 1. марта 2018. године Музеј рудничко-таковског краја је започео процес дигитализације предмета похрањених у шест матичних збирки. До 31. децембра 2018. Дигитализовано је 2000 артефаката похрањених у фондусима Музеја.

Стручна библиотека Музеја током 2018. године обogaћена је великим бројем нових публикација, и то разменом, куповином и поклоном. Стручна библиотека сада броји 8300 монографских јединица и 350 наслова серијских публикација, на чему могу позавидети и много већи музеји.

На званичној фејсбук страни, скоро свакодневно се допуњују подаци везани за хронологију догађаја из прошлости рудничко-таковског краја, редовно се ажурира званични музејски сајт, а захваљујући сарадњи са многобројним електронским и писаним медијима, врши се редовно и правовремено информисање јавности о раду и активностима наше установе.

Настављена је изузетно плодна и садржајна сарадња са другим музејима, сродним установама и институцијама, на реализацији различитих програмских садржаја. Међу многобројним институцијама издвајају се Народни музеј из Београда, Музеј града Београда, Међуопштински историјски архив Чачак, Музеј савремене уметности, Музеј Старе Херцеговине из Фоче, Музеј Херцеговине из Требиња, Завичајни музеј Жупе из Александровца, Матица српска, Филозофски факултет у Београду, Археолошки институт у Београду, Музеј примењене уметности, Завичајни музеј Рума, Народни музеј из Чачка, Замак културе из Врњачке Бање, Народни музеј из Крагујевца, Музеј на отвореном „Старо село“ из Сирогојна, Војни музеј из Београда, Народни музеј из Смедеревске Паланке, Народни музеј из Аранђеловца, Историјски музеј, Музеј из Смедерева, Историјски архив Шумадије из Крагујевца.

Такође, истичемо, да смо као установа увек на располагању свима појединцима и организацијама када је потребна наша стручна помоћ у процени вредности предмета и докумената из личних збирки или давању информација потребних за одређена истраживања.

ПРИЗНАЊА

- Захвалница Техничке школе „Јован Жујовић“ у знак признања за дугогодишњу пословну сарадњу и допринос развоју науке и образовања

Свакако највеће признање Музеју представља велики број посетилаца током године. По нашој евиденцији на разним изложбама, промоцијама и осталим посетама нашим поставкама и збиркама кроз Музеј у Милановцу и поставку у Такову прошло је око 15.000 посетилаца. Најбројнија посета је остварена приликом реализације изложбе *Живот у снази мотора Михаило Мика Борисављевић*, (1500 посетилаца).

Александар Марушић
директор